

Kazimierz Godłowski

Opatów, woj. częstochowskie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 9, 144-145

1975

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ODRY, gm. Czersk
woj. bydgoskie

Katedra Archeologii
Uniwersytetu Łódzkiego

Badania prowadził doc. dr Jerzy Kmieciski wraz z ekipą. Autor sprawozdania mgr Tadeusz Grabarczyk. Finansował Uniwersytet Łódzki oraz Urząd m. Chojnice. Dziesiąty sezon badań. Cmentarzysko płaskie i kurhanowe. Okres wpływów rzymskich.

Przebadano 1100 m² powierzchni oraz zbadano 1 krąg /nr VI/ i dwa kurhany /nr 21 i 28/. W wykopach na płaskim terenie odkryto ogółem 43 groby /nr 301-343/, w tym 24 groby szkieletowe i 19 ciałopalnych. Prowadzono tam sondaż o szerokości 4 m. Pozwoliło to na uchwycenie zachodniej granicy występowania grobów na cmentarzysku. Niezależnie od tego prowadzone były prace uzupełniające w centralnej partii cmentarzyska obok zbadanych już kręgów i kurhanów.

Na szczególną uwagę zasługuje grób szkieletowy nr 328 leżący w bezpośrednim sąsiedztwie kręgu nr. VI. Na jego wyposażenie składały się m.in. 2 brązowe fibule /Alm.V-1/, wisiorek grudeczkowy z elektronu, srebrna klamerka esowata oraz 2 brązowe wisiorki kapsułkowe.

Krąg nr VI zawierał jedynie olbrzymią jamę, będącą prawdopodobnie wynikiem wyrabowania grobu, na co wskazują rozrzucone w niej bezładnie fragmenty spalonych kości oraz drobnych ułamków ceramiki. Kurhan nr 21 zawierał 3 groby /2 jamowe z przemytymi kośćmi i 1 popielnicowy/. W jednym z grobów jamowych znaleziono fibulę oczkową /Alm.III/. Kurhan nr 28 został odkryty podczas badań płaskiego terenu. Pod brukiem kamiennym odkryto także 3 groby /2 jamowe i 1 popielnicowy, bardzo zniszczony przez wkop rabunkowy/. Z zabytków wyróżnić należy brązową fibulę oczkową oraz brązowy obciążacz pasa odkryte w grobie jamowym nr 2.

Badania będą kontynuowane.

OPATÓW
woj. częstochowskie
Stanowisko 1

Instytut Archeologii
Uniwersytetu Jagiellońskiego

Badania prowadził doc. dr hab. Kazimierz Godłowski. Finansował Instytut Archeologii UJ i WKZ w Katowicach. Szesnasty sezon badań. Cmentarzyska kultury łużyckiej z epoki brązu i z okresu wpływów rzymskich.

Przebadano 1400 m² powierzchni cmentarzyska. Prace koncentrowały

się w jego wschodniej części, pochodzącej z fazy C1 i częściowo z fazy C2 okresu rzymskiego. Uchwycono także wschodnią granicę cmentarzyska kultury łużyckiej.

Ogółem przebadano 93 obiekty określone jako groby i szereg skupisk o niezbyt pewnym charakterze. Z kulturą łużycką należy wiązać 33 groby, pochodzące wyłącznie z V okresu epoki brązu: 21 z nich to groby popielnicowe, 6 - ciałopalne pochówki bezpopielnicowe, 1 przypuszczalny grób szkieletowy oraz 5 obiektów o niejasnym charakterze.

Groby kultury łużyckiej wyposażone były prócz ceramiki głównie w skręty i guzki brązowe, a w grobie 1156 znajdował się brązowy tordowany naszyjnik.

Z okresu rzymskiego pochodzą 62 obiekty, przy czym 10 grobów należy zaliczyć do popielnicowych, 5 do tzw. "grobów warstwowych", pozostałych 10 było bezpopielnicowymi pochówkami ciałopalnymi.

Większość pochówków pochodzi z faz C1a, C1b i początków fazy C2. Na uwagę zasługują groby z bronią, jak np. 1154 z fazy C1a, zawierający umbo typu 7a i imacz z wyodrębnionymi płytkami do nitów oraz grób 1187 z fazy C1b lub początków C2, z umbem półkulistym o wgiętym do środka kołnierzu. W grobie 1186 znaleziono prowincjonalnorzymskie kołiste, pudełeczkwate dolne okucie pochwy miecza, wykonane z żelaza, obustronnie zdobione ornamentem o motywach roślinnych i geometrycznych.

W części stanowiska położonej na północ od partii użytkowej w facy C1 odkryto płat późniejszego cmentarzyska warstwowego, w obrębie którego wystąpiło szereg plam intensywnie zabarwionej ziemi i skupień materiału, szczególnie ceramiki wykonanej na kole. Ta część cmentarzyska datowana jest na fazę C2 i początek fazy D. Na skraju warstwy ciałopalenia odkryto grób 1199 z podwójnym pochówkiem ciałopalnym i szkieletowym. W jamie grobowej znajdowały się przepalone kości kobiety, a na dnie spoczywał źle zachowany szkielet mężczyzny, zorientowany głową na północ.

Badania będą kontynuowane.

OSIEK-PRACZ, gm. Wyrzysk
woj. piłskie

patrz
okres halsztacki

PODLISZEWO, gm. Rajgród
woj. łomżyńskie
Stanowisko 1

Państwowe Muzeum
Archeologiczne
w Warszawie

Badania prowadził mgr Marian Kaczyński.
Finansowało PMA w Warszawie. Pierwszy sezon badań. Płaskie cmentarzysko ciałopalne kultury zachodnio-bałtyjskiej z okresu wpływów rzymskich.

Cmentarzysko położone jest w północnej części rozległego półwyspu rozdzielającego od wschodu główną zatokę Jeziora Rajgrodzkiego od jego